

MINISTERSTWO
Rodziny i Polityki Społecznej

Warszawa /zgodnie ze znacznikiem czasu/

DPS-V.055.1.2021.JS

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 870) po rozpatrzeniu przekazanej przez Biuro Rzecznika Praw Dziecka pismem z dnia 1 lipca 2021 r. petycji dotyczącej zmiany przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w zakresie odpłatności osób zobowiązanych za pobyt w domu pomocy społecznej przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Zasady odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej regulują przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami ustawy pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny, a krąg osób, na których spoczywa obowiązek wnoszenia opłaty za pobyt bliskich w domu pomocy, wynika z art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu; 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Jednocześnie przyjęta w art. 61 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej zasada kolejności oznacza, że w sytuacji, gdy osoba umieszczona w domu pomocy społecznej nie jest w stanie ponieść kosztów pobytu w placówce, obowiązek wnoszenia opłat spoczywa na małżonku, w następnej kolejności na zstępnych, w dalszej kolejności na wstępnych, a dopiero w ostatniej kolejności - na gminie, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

niepodległa

Na podstawie art. 61 ust. 2a opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą również wносить osoby niewymienione w ust. 2.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi:

- a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
- b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W przypadku ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej przez osoby określone w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, wysokość ponoszonej przez nich odpłatności ustalana jest w umowie zawartej z kierownikiem ośrodka pomocy społecznej. Zasadność zawarcia umowy oraz jej treść należy oceniać z uwzględnieniem sytuacji materialnej i życiowej osób, z którymi umowa jest zawierana (analizie podlega wysokość dochodów i możliwości). Zawarcie umowy powinno być więc poprzedzone rozeznaniem sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej tych osób. Wysokość odpłatności określonej w umowie powinna być ustalona w drodze negocjacji pomiędzy osobą zobowiązaną a ośrodkiem pomocy społecznej.

W przypadku braku zgody na podpisanie umowy lub odmowy przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego odpłatność ponoszona przez ww. osoby może zostać ustalona na mocy decyzji. W związku z powyższym, w aktualnie obowiązującym stanie prawnym, organ może wydać decyzję zobowiązującą do odpłatności osoby wymienione w art. 61 ust. 1 pkt 2 jedynie gdy nie doszło do zawarcia umowy.

Ponadto wyjaśniam, że ustawa o pomocy społecznej zawiera przepisy umożliwiające nieponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej.

Obligatoryjnie z ponoszenia odpłatności zwalnia się na podstawie art. 64a tej ustawy. Przepis ten dotyczy sytuacji przedstawienia prawomocnego orzeczenia sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad osobą zobowiązaną albo prawomocnego orzeczenia sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica.

Natomiast fakultatywne przesłanki zwolnienia z odpłatności wskazuje art. 64 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z tym przepisem osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej można zwolnić

z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli:

- 1) wnoszą opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia lub innej placówce;
- 2) występują uzasadnione okoliczności, zwłaszcza długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych;
- 3) małżonkowie, zstępni, wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia;
- 4) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko;
- 5) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty lub jej rodzic przebywała w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, na podstawie orzeczenia sądu o ograniczeniu władzy rodzicielskiej osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu;
- 6) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu.

Katalog zwolnień z odpłatności zawarty w art. 64 ustawy o pomocy społecznej jest otwarty, o czym świadczy użycie zwrotu „w szczególności”. Ośrodek pomocy społecznej może więc zwolnić osobę z odpłatności także w innych, niewymienionych w tym przepisie sytuacjach. Decyzja dotycząca zwolnienia z odpłatności należy do gminy, gdyż w razie zwolnienia z odpłatności to gmina przejmuje na siebie obowiązek ponoszenia kosztów pobytu w domu pomocy społecznej w miejsce zwolnionych członków rodziny.

Należy również zaznaczyć, że w przypadku wydania decyzji administracyjnej ustalającej wysokość odpłatności stronie służy prawo odwołania do samorządowego kolegium odwoławczego, a w dalszej kolejności skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, tak więc osoby takie nie pozostają bez ochrony przewidzianej przepisami prawa.

Jednocześnie wyjaśniam, że w ostatnim czasie przygotowany został projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej rozszerzający katalog przesłanek wyłączających obowiązek odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej. Wnioskodawcą projektu jest Minister Członek Rady Ministrów - Pan Michał Wójcik. Projekt zmian wraz z uzasadnieniem dostępny jest w na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji pod numerem UD236.

Celem projektowanej regulacji jest poszerzenie listy przesłanek wskazujących na możliwość zwolnienia członków rodziny mieszkańca domu pomocy społecznej z odpłatności za jego pobyt w domu. Zmiana ustawy poszerza fakultatywne przesłanki zwolnienia z odpłatności

wskazane w art. 64 ustawy o pomocy społecznej, dając taką możliwość także w przypadku wykazania na podstawie dokumentów rażącego naruszenia obowiązku alimentacyjnego lub innych obowiązków rodzinnych względem osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty.

Jednocześnie projekt ustawy rozszerza zakres przesłanek obligatoryjnych wyłączających obowiązek odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej. Wyjaśniam, że konsultacje publiczne oraz uzgodnienia projektowanego aktu prawnego prowadzi Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, a ostateczny kształt ustawa przybierze podczas prac legislacyjnych w Sejmie.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia, informuję, że zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem

MINISTER

z up. Stanisław Szwed

Sekretarz Stanu

/-/ podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Do wiadomości:

Rzecznik Praw Dziecka

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI